

MIGRACIONS

Persones acabades d'arribar a la Frontera Sud esperen les instruccions de les autoritats. FOTO MARTÍ ALBESA

Tensió institucional i manca d'infraestructures a la Frontera Sud

SARA MONTESINOS (TALAIA)
ALGESIRES

La Frontera Sud de l'estat espanyol ha ocupat portades les últimes setmanes arran d'un suposat col·lapse per manca d'infraestructures i també per diverses visites de càrrecs polítics del govern espanyol a la zona. Entre d'altres, la ja famosa imatge de Pablo Casado saludant uns joves migrants que feia cinc dies que estaven abandonats al port d'Algesires. D'altres, menys mediàtiques, com la del ministre de l'Interior Grande-Marlaska, que va provocar rebuig fins i tot en el cos de la Guàrdia Civil.

També les dades han ocupat titulars: l'estat espanyol és l'entrada a Europa amb més nombre d'arribades. El 17 de juliol, de les 50.872 persones que havien entrat a Europa per mar, 18.016 ho havien fet a través de l'estret de Gibraltar i el mar de Alborán, on han mort ja més de 294 persones. Malgrat tot, la situació de col·lap-

se no hauria de ser notícia, atès que les acollides i els processos de recepció són els mateixos que fa vint anys, segons Albert Bitoden Yaka, coordinador de la Fundació Cepaim per a la zona d'Algesires i que va arribar a l'estat espanyol el 1998, quan va saltar la tanca de Melilla.

També des de Salvament Marítim neguen que la situació hagi canviat: «És cert que hem rebut un pic de persones migrants, però des de l'any 96 recollim embarcacions a la deriva», diu José Crisóbal Maraver, coordinador de la torre de control de Tarifa.

Tensió entre Salvament Marítim, la Guàrdia Civil i la Policia Nacional

Les darreres setmanes han estat marcades per una tensió explícita entre els diversos agents implicats en les arribades. La negativa de la Guàrdia Civil a donar permís de desembarcament de persones migrants a Salvament Marítim ha provocat estancaments i abandonaments en molls, agreujats pel retard dels registres d'entrada,

una tasca que correspon a la Policia Nacional.

«Si fos per la Guàrdia Civil estaríem tres dies amarrats aquí», va dir el capità del vaixell de salvament Arcturus la nit que sis joves van estar a punt de dormir a coberta perquè els agents no els permetien baixar. Dies abans, al port d'Algesires, 400 persones van passar tres dies al moll fins que la Policia Nacional va autoritzar-ne el trasllat.

Salvament Marítim ha hagut de fer-se càrrec de la cura i la mantenció de les persones migrades

En aquest cas, fins i tot la Guàrdia Civil va denunciar la situació. «Això és competència de la Policia Nacional; a mi em deixen aquí abandonat igual que a ells, vuit

L'organització popular per omplir els forats que deixen les institucions

Los Cortijillos és un barri del terme municipal de Los Barrios, a la comarca del Campo de Gibraltar, a Cadis. El pavelló de Los Cortijillos va ser a principis d'agost un dels espais escollits per allotjar les persones migrades abans de registrar-les. Fins a 700 persones, inclosos dones i infants, van residir uns dies a les naus esportives entre màrfegues i mantes. La notícia va córrer i va provocar un rebuig social racista que va acabar sortint malament. Després dels comentaris xenòfobs a les xarxes socials, un grup de voluntaris va organitzar-se al bar de la plaça de la parròquia, el Casino. El grup, heterogeni quant a edat i ideologia, va néixer sobretot per rebutjar el discurs racista d'alguns habitants de Los Barrios. Poc després, i amb la parròquia com a magatzem, van començar a organitzar donacions de menjar, productes d'higiene, tovalloles, roba i sabates. Amb un estand de distribució a la porta del camp, van posar-se a gestionar els repartiments amb permisos de la Guàrdia Civil, que els donava accés a estones. Alguns treballadors municipals als quals s'havia restringit l'accés com a tals van continuar la feina com a voluntaris. La Mala, la Patri, el Javi i la Fabiola són algunes de les persones voluntàries de Los Cortijillos, on hi va arribar a haver un centenar de voluntaris. Expliquen que el ministeri només va fer arribar uns 450 àpats per a 700 persones i només el primer dia. Va caldre demanar a donacions als negocis locals i comarcals, que van abastir d'aliments les persones del camp.

«El trajecte d'aquestes persones és massa dur perquè des d'aquí pensem que volen obtenir ajudes de l'estat», diu la Fabiola. «Hem d'ajudar aquestes persones que cerquen un demà millor». En Javi critica els titulars amb xifres: «Per a nosaltres no han estat 700 migrants, ha estat molt més, hem trencat molts esquemes i s'han establert vincles emocionals». Recorda que, gràcies a un avís de la Guàrdia Civil, el voluntariat va poder acostar-se a la zona el dia del trasllat dels migrants per acomiadar-se'n. «Nosaltres hem començat una cosa des de Los Barrios i, malgrat que no es preveu que aquest pavelló torni a acollir migrants, estem preparades per al que vingui i tornarem a actuar quan calgui», diu amb fermesa el Javi.

hores de torn al port», es queixa-va un agent.

A causa d'aquests bloquejos, Salvament Marítim ha hagut de fer-se càrrec de la cura i la manutenció de les persones migrades; des del càtering, proveït per una empresa local, fins a la petició i la neteja dels lavabos químics, com també la gestió de residus i les trucades a l'hospital per atendre les persones malaltes. Com a conseqüència, els vaixells de salvament han quedat inoperatius als molls per qualsevol altra emergència, inclòs el rescat d'altres barques.

Unes 400 persones entren diàriament per l'estret de Gibraltar i el mar de Alborán; la Frontera Sud ja és l'entrada a Europa amb més arribades

L'arribada d'una mitjana de 400 persones diàries les darreres setmanes ha fet que els municipis dels voltants dels ports habilitats zones esportives per a l'estada de les migrants els primers dies previs als registres. És el cas de Los Cortijillos, el Saladillo i San Roque. A Barbate, un magatzem

s'ha habilitat per acollir persones. La primera setmana d'agost, segons la subdelegació del govern espanyol, la Guàrdia Civil custodiava 475 persones a Los Barrios, 250 a San Roque, 300 al pavelló d'Algeciras, 175 a les comissaries de la província i 75 als centres d'internament d'estrangers. En total, el nombre de persones migrants pendents d'identificació o sota custòdia en espera de superar els tràmits arribava fins a les 1.237.

Un nou centre d'acollida temporal d'estrangers

Amb l'excusa de la saturació i la dispersió, la Policia Nacional va inaugurar el 2 d'agost un nou centre d'acollida temporal d'estrangers (CATE) a Crinavis, a San Roque. El centre, inaugurat amb 474 lliteres separades en dues naus industrials i a 100 metres de la zona de desembarcament del port, ja no està sota custòdia de les autoritats portuàries, sinó sota el paraigua del ministeri de l'Interior, i, per tant, el gestiona la Policia Nacional. El cos ha habilitat també una zona de registre que ha de ser l'espai on s'agilitzin les gestions d'arribades per anar drenant el flux de migrants cap a les ONG de gestió d'acollides.

Al principi hi havia la idea de fer atracar els vaixells de Salvament Marítim al mateix port, per evitar trasllats i l'ús de vehicles municipals o policials, i per fer els registres al mateix punt en un mà-

Làpides sense nom al cementiri de Tarifa, a Andalusia. FOTO MARTÍ ALBESA

xim de 48 hores. Malgrat tot, el centre no pot assumir, segons les dades, el flux diari d'arribades, a pesar que hi ha prevista una ampliació del CATE fins a 600 places, inclosos uns mòduls prefabricats que segons la policia acolliran dones i infants.

Pedaços per a una acollida digna

La gestió que es fa a la Frontera

Sud de les arribades de migrants no és res més que un pedaç rere l'altre per part de les institucions, que es neguen a apostar per unes polítiques d'acollida dignes que permetin la integració de les persones arribades a les costes espanyoles.

Segons Albert Bitoden Yaka, els mitjans de comunicació continuen interessant-se només per les dades d'arribades. «Nosaltres no

atenem números, atenem persones, i les hem d'escoltar, a elles i les seves històries», afirma. «La clau és saber que hi ha persones que estan patint molt de dolor; no podem seguir pensant en termes utilitaristes, la manca d'acollida humana està provocant molt de sofriment». El coordinador de Cepaim es pregunta si algú, algun dia, respondrà per tot el que passa a la Frontera Sud.

Un home resa en un dels pavellons habilitats per a l'acollida de persones refugiades. FOTO MARTÍ ALBESA

Històries de la frontera amb futur incert

- L'Abdula té 23 anys i va agafar un avió de Dakar al Marroc, on es va estar set mesos esperant per travessar l'Estret. Pregunta quina feina podrà trobar a Barcelona, on té previst arribar per retrobar-s'hi amb el seu germà.
- L'Issa, de 25 anys, parla castellà. El va aprendre al Senegal i ara ajuda Salvament Marítim i la Guàrdia Civil en la distribució de menjar, la gestió de les cues per pujar als autobusos i en tasques de traducció. Com l'Abdula, l'Issa va sortir de Dakar en avió i va passar tres mesos al Marroc. Ara vol arribar a Bilbao, on té un germà.
- El Moussa ve de Costa d'Ivori i el van atendre al port d'Algesires per un quadre d'insolació i dificultat respiratòria, però unes hores després el van retornar al moll. Va denunciar les condicions del port, també les de les dones i els infants, i que no se'ls hagués donat atenció mèdica després d'haver remat tants quilòmetres. Dies després, des del pavelló de San Roque, pregunta si el deportaran al Marroc.
- L'Aliu té 17 anys i, malgrat que és menor d'edat, no ha estat acompanyat ni acollit per cap ens estatal. Va sortir de Gàmbia i va passar per Mauritània, Mali i Algèria, fins a arribar al Marroc, des d'on va travessar l'Estret. Tot plegat, un viatge que ha durat un any i sis mesos. Explica que juga molt bé a futbol i diu que vol provar sort com a jugador professional a Madrid, Barcelona o Sevilla.